

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวความคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารภาษีอากร

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารภาษีอากร ดังปรากฏในหนังสือสรรพากรศาสตร์ของกรมสรรพากร (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2538) หัวข้อเรื่องปรัชญาและทิศทางการบริหารภาษีของกรมสรรพากรโดย สุรใจ ศิรินุพงษ์ กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารตามหลักเกณฑ์ระบบภาษีอากรที่ดีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องดำเนินการ ดังนี้

- 1) ให้บริการที่ดีแก่ผู้เสียภาษีด้วยความเต็มใจ
- 2) ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีเพื่อให้เกิดความสมัครใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบในระดับสูงสุด
- 3) ให้คำแนะนำถึงสิทธิและความรับผิดชอบในการเสียภาษี
- 4) ให้ทราบขอบเขตของการปฏิบัติตามกฎหมายและผลของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- 5) ให้มีการดำเนินการที่จำเป็นเพื่อให้มีการบริหารงานและจัดเก็บที่เหมาะสม
- 6) หาวีธีการที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อ

ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังกล่าว กรมสรรพากรจึงมุ่งเน้น หรือให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษีในเชิงรุก หรือกิจกรรมก่อนการยื่นชำระภาษีตอนนโยบาย เพื่อให้ยื่นชำระภาษีให้ครบถ้วนถูกต้อง ด้วยการใช้กิจกรรมการให้บริการที่ดีเป็นบทบาทนำเพื่อให้ผู้เสียภาษีเกิดความพึงพอใจและสมัครใจเสียภาษี เป็นการให้บริการที่มีทิศทางมุ่งไปสู่ความสมัครใจอย่างยั่งยืนโดยมีแนวคิดในการบริหารงาน ดังนี้

1) หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารภายในภาครัฐ คือ จัดเก็บภาษีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในภาครัฐ ดังนั้น ปรัชญาในการบริหารภายในภาครัฐที่ควรจะเป็น ก็คือ เพื่อให้มีการจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายภายในภาครัฐให้มากที่สุด

2) ในการบริหารภายในภาครัฐควรมีเป้าหมายสำคัญ 2 ด้าน คือ การพยายามยกระดับความสมัครใจในการเสียภาษี (Voluntary Compliance) ของประชาชนโดยทั่วไปพยายามเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรและการเปลี่ยนแปลง

แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรและการเปลี่ยนแปลงดังปรากฏในหนังสือการประเมินประสิทธิผลขององค์กร ของ ธรณี มหานนท์ (2529) กล่าวโดยสรุปได้ว่า รัฐกิจเป็นระบบเปิด (Open system) ซึ่งมีปฏิริยาเคลื่อนไหว (Dynamic interaction) กับสภาพแวดล้อม รัฐกิจประกอบด้วย องค์กรของรัฐจำนวนหนึ่งซึ่งปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เอกสารขององค์กรสหประชาชาติที่ระบุว่า การปฏิบัติงานขององค์กรของรัฐจะถูกระดับให้ดีขึ้นได้ ถ้าการบริหารรัฐกิจจะยึด “ทฤษฎีสถานการณ์” (Contingency theory) คือ แนวความคิด ที่ว่า การปฏิบัติงานขององค์กร พฤติกรรม และประสิทธิผลขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร การพัฒนาองค์กรเป็นการสนองต่อการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่สลับซับซ้อน ซึ่งมุ่งใช้เปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และโครงสร้างองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถปรับปรุงตัวเองให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี ผู้รับบริการ และสิ่งท้าทายใหม่ ๆ รวมตลอดถึงการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรนั้น ๆ เอง ตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เป็นแผนที่จะปฏิรูประบบราชการในลักษณะขององค์กรรวมหมายถึงปฏิรูปไปพร้อมกันทุกด้าน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นกลไกการบริหารและจัดการประเทศให้สามารถแข่งขันในระดับโลกได้ โดยได้กำหนดแนวทางไว้ประการหนึ่ง คือการพัฒนาแบบข้อมูล และเทคโนโลยีภาครัฐ ที่สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการ คือ การพัฒนาให้มีระบบสารสนเทศของหน่วยงานกลางภาครัฐที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และเป็นระบบที่เปิดให้หน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนเข้าถึงได้สะดวก ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารงานของภาครัฐและการให้บริการแก่ประชาชน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์กร จึงนำไปสู่การปรับปรุงทั้งระบบในทุกส่วนประกอบย่อยขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง ระบบงาน เทคโนโลยี วัฒนธรรม และกำลังคน โดยเมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า องค์กรย่อมต้องปรับปรุง

วิธีการทำงาน ระบบการตัดสินใจและวิทยาการใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ พัฒนา กำลังคนให้สามารถทำงานรวดเร็วทันกับความต้องการของผู้รับบริการ ตัวอย่างเช่น การปรับปรุง วิธีการทำบัตรประชาชน โดยใช้เครื่องมือที่ทันสมัยของกรมการปกครอง การปรับปรุงระบบการ นำเข้าและส่งออกสินค้า ด้วยการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกรมศุลกากรเป็นต้น นอกจากนี้การ จัดระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารด้วยคอมพิวเตอร์ จะทำให้การทำงานและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวดเร็วแม่นยำขึ้น ซึ่งจะทำให้องค์กรบริหารงานได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

จากทิศทางของระบบเศรษฐกิจโลกที่กำลังดำเนินไปสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็น เศรษฐกิจข้อมูลข่าวสารและเอกสารแบบ กรมสรรพากรมีความจำเป็นต้องปรับทิศทางด้าน เทคโนโลยีให้ดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจของโลก เรียกว่าโครงการ e - Revenue หรือ e - Service ในการพัฒนากกรมสรรพากรให้เป็น e - Revenue นั้น ได้มุ่งเน้น ทิศทางการนำระบบไอทีมาใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งทางด้านการ นำระบบไอทีมาใช้บริการประชาชนและผู้เสียภาษี เพื่อผลิตบริการของกรมสรรพากรผ่านเครือข่าย electronic ก้าวไปสู่ระบบ one stop service หรือ end to end

ทิศทางด้านเทคโนโลยีตามที่กล่าวข้างต้น ข้าราชการของกรมสรรพากรต้องเตรียมตัว ยอมรับและรอรับการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในภาคธุรกิจเพื่อ สิ่งเหล่านี้ ถ้ากรมสรรพากรไม่เตรียมตัวดำเนินการตั้งแต่วันนี้ จะถูกกำหนดหรือเรียกร้องจากผู้เสีย ภาษีในวันข้างหน้า

การพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นนโยบาย อันคับตัน ๆ ที่กรมสรรพากรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความพึงพอใจสูงสุดของผู้เสีย ภาษี แนวคิดหลากหลายที่ก้าวหน้าที่สุดได้ถูกนำมาทดลองศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ให้สอดคล้อง เหมาะสมและมีความเป็นไปได้

2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสรรพากรแนวใหม่ของกรมสรรพากร

แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสรรพากรแนวใหม่ของกรมสรรพากร ดังปรากฏ ในหนังสือแนวทางปฏิบัติงานของกรมสรรพากร (2544) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารการ จัดเก็บภาษี กรมสรรพากรจะมอบหมายประมาณการให้หน่วยจัดเก็บภาษีทั้งในส่วนกลางและส่วน ภูมิภาครับผิดชอบดำเนินการจัดเก็บโดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ กระบวนการขั้นตอนในการบริหารเป็นเช่นเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วย จัดเก็บต้องปรับการบริหารให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารจัดเก็บเป็นไปโดยมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

นโยบายในการปฏิบัติงานด้านการกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นราย ผู้ประกอบการและให้ เป็นปัจจุบัน ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งทีมกำกับดูแลในท้องที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมแต่ไม่ น้อยกว่า 2 ทีมใหญ่ โดยกำหนดให้แต่ละทีมมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ 9 - 11 คน และแบ่ง ทีมงานกำกับดูแลออกเป็น 3 - 5 ทีมงานย่อย เจ้าหน้าที่ในทีม คือ หัวหน้าทีมใหญ่ เป็นเจ้าหน้าที่ ระดับ 8 หัวหน้าทีมย่อยเป็นเจ้าหน้าที่ระดับ 6 หรือ ระดับ 7 เจ้าหน้าที่ในทีมย่อยเป็นเจ้าหน้าที่ ระดับ 3 - 6 จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน ต่อ 1 ทีมย่อย ซึ่งเจ้าหน้าที่จะได้รับมอบหมายให้กำกับดูแล ผู้ประกอบการแยกตามประเภทกิจการ โดยมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรจากผู้ประกอบการที่ ได้รับมอบหมาย

วัตถุประสงค์ของการกำกับดูแล

เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากรเหมาะสม ตามสภาวะการณ์ทาง เศรษฐกิจของประเทศและจัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องครบถ้วนให้เป็นปัจจุบัน โดยไม่ก่อให้เกิดหนี้ ภาษีอากรค้าง

การปฏิบัติงานในการกำกับดูแล

การกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดและเป็นปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนระบบการ ปฏิบัติงานใหม่ทางด้านการติดตามการชำระภาษีและการบริหารงานจัดเก็บภาษี โดยเน้นการตรวจ สภาพกิจการ การตรวจสอบภาษีและการขอคืนภาษีให้เหมาะสม และรับรองวิธีการบริหารการ จัดเก็บภาษีอากรที่กำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนของการทำงานแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านการติดตามการชำระภาษีและบริหารงานจัดเก็บภาษี

1.1) การกำกับดูแลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีบนระบบเครือข่ายรัฐฎากรทีมงาน จะต้องบันทึกให้ความเห็นในการยื่นแบบชำระภาษีของผู้ประกอบการบนระบบ เครือข่ายรัฐฎากร

1.2) การปรับปรุงฐานข้อมูลปรับปรุงฐานข้อมูลในระบบกำกับดูแลให้ถูกต้องเป็น ปัจจุบัน ได้แก่การแก้ไขชื่อที่อยู่สถานประกอบการ ISIC CODE ของประเภท กิจการ หรือฐานข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์แก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลให้ครบถ้วน

1.3) การตรวจสอบสภาพกิจการ

2) ด้านการตรวจสอบภาษี

2.1) ออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีทุกประเภทภาษี

2.2) การตรวจปฏิบัติกิจการ

- ตรวจปฏิบัติการเฉพาะประเด็น

- ตรวจปฏิบัติการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม / ภาษีธุรกิจเฉพาะ

- ตรวจสอบปฏิบัติการทั่วไป
- ตรวจสอบปฏิบัติการนับสินค้าและวัตถุดิบ

2.3) การตรวจสอบการขอคืนภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.4) การตรวจสอบตามคำขอหรือคำร้องกรณีแจ้งเลิกกิจการ

2.1.4 แนวคิดปัญหาในการจัดเก็บภาษี

ที่กล่าวว่า ภาษี เป็นวิธีการสร้างรายได้ อย่างหนึ่ง แต่จะสร้างปัญหาและสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชน ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะเข้าใจว่า ทำไมการเก็บภาษีเป็นเรื่องที่ประชาชนไม่ชอบ (เพราะเงินและทรัพย์สินถูกถ่ายเทไปจากตน) และทำไมจึงเป็นเรื่องที่อ่อนไหว (Sensitive) ต่อความรู้สึกของประชาชน ได้อย่างรวดเร็ว ปัญหาในการจัดเก็บภาษีนี้อาจกระทบถึงความมั่นคงของรัฐบาลหรือแม้แต่อนาคตของฝ่ายการเมืองที่เกี่ยวข้อง และในบางครั้งปัญหาความไม่พอใจต่อการจัดเก็บภาษีก็สามารถบานปลายไปสู่ความขัดแย้งรุนแรงทางการเมืองได้ ความรู้สึกที่ อ่อนไหว (พนิต ชีรภาพวงศ์, 2543 : 55) ประการหนึ่งที่นำคำนึงถึงที่สุด คือกรณีที่การเก็บภาษีตกเป็นจำเลยของสังคม เนื่องมาจากความไม่พอใจของประชาชน (บางส่วน) ที่อาจเกิดความรู้สึกว่า ภาครัฐนำเงินภาษี (ของตน) ไปใช้อย่างไม่โปร่งใสบ้าง (ปัญหาคอร์รัปชัน) หรือ เกิดความรู้สึกว่า สิทธิประโยชน์ในการบริการจากภาครัฐไม่คุ้มค่ากับภาษีที่ตนจ่าย (เช่น พบกับบริการที่ล่าช้าหรือจากข้าราชการบางคนที่ไม่ให้เกียรติประชาชน) ความไม่พอใจที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถสร้างผลเสียต่อการจัดเก็บภาษีได้ เพราะอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำลายความเต็มใจในการเสียภาษีของประชาชน (Tax compliance) อันอาจนำไปสู่ความรู้สึกที่อยากจะหลบเลี่ยงหรือหนีภาษี (Avoidance or Evasion) ในท้ายที่สุด

2.1.5 ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เป็นภาระหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจทั้งเป็นกรณีผู้จ่ายเงินได้ที่ได้ที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายและผู้มีเงินได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและครบถ้วนอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและความเสียหายที่เกิดแก่ธุรกิจ แต่เนื่องจากภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขและอัตราภาษี ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ค่อนข้างยุ่งยากและสับสนอยู่พอสมควร ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา (สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2545: 464)

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย การหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย เป็นวิธีการเสียภาษีวิธีหนึ่งของผู้มีเงินได้ โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้ในบางกรณี ทำหน้าที่คำนวณหักเงินซึ่งตนมีหน้าที่จ่ายให้แก่ผู้รับเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้วนำเงินนั้นส่งแก่รัฐบาล เงินที่ได้หักและนำส่ง

ดังกล่าวถือเป็นเครดิตภายในการเสีของผู้รับเงินเมื่อถึงกำหนดเวลายื่นรายการเสี ถ้ากรณีใดไม่มีกฎหมายกำหนดให้หักภาษี ผู้จ่ายเงินได้ก็ไม่ต้องหักภาษีแต่อย่างใด (กลุ่มนักวิชาการ, 2544: 57)

1) วัตถุประสงค์ของการหักภาษี ณ ที่จ่าย

เพื่อเป็นการบรรเทาภาระการเสีภาษีให้แก่ผู้รับเงินได้ ที่จะต้องไม่เสีภาษีเงินได้ในคราวเดียวกันเป็นเงินจำนวนมาก เมื่อถึงกำหนดเวลายื่นรายการเสีภาษี แต่ให้เสีภาษีเป็นคราว ๆ ไปทีละน้อยตามจำนวนเงินที่ได้รับแต่ละคราว

เพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เข้าคลังอย่างสม่ำเสมอ ทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานเพื่อให้บริการประชาชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อย่างราบรื่นอันจะก่อให้เกิดสภาพคล่อง และลดภาระการตั้งตัวในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

เพื่อลดแรงกดดันในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสีภาษี และลดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบภาษี หรือการติดตามจัดเก็บภาษีในภายหลัง

2) ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย

ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ได้แก่ บุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นรายกรณี โดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลในรูปใด ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลซึ่งมิใช่ชนิดบุคคลก็ได้ ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงินได้ที่มีหน้าที่เสีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่มิใช่ชนิดบุคคล) โดยเงินได้ที่จ่ายมิใช่เงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสีภาษีเงินได้ ทั้งนี้กฎหมายอาจกำหนดให้หักภาษี ณ ที่จ่ายเฉพาะกรณีจ่ายเงินได้บางประเภท หรือเฉพาะกรณีจ่ายเงินได้ผู้รับเงินบางประเภทเท่านั้นก็ได้

3) ความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่หักภาษี

ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายทุกกรณีจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งกรมสรรพากรภายในกำหนด ถ้าไม่ทันต้องรับผิดชอบดังนี้

3.1) ในกรณีไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้เลยหรือหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ไม่ครบถ้วน ให้ผู้จ่ายเงินได้ และผู้มีเงินได้รับผิดชอบร่วมกันในจำนวนภาษีที่ต้องชำระตามจำนวนที่มีได้หัก และมีได้นำส่ง

3.2) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วแต่มิได้นำส่ง หรือนำส่งแล้วแต่ไม่ครบ ตามจำนวนที่ถูกต้อง ให้ผู้มีเงินได้ต้องเสีภาษีพ้นความคิดที่จะต้องชำระเท่าจำนวนที่ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายได้หักไว้แล้ว และผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย รับผิดชอบชำระเงินจำนวนนั้นแต่ ฝ่ายเดียว

- 3.3) ในกรณีที่ผู้หักภาษี ณ ที่จ่ายได้ให้ผู้มีเงินได้แสดงสถานะ เพื่อการหักลดหย่อน โดยผู้มีเงินได้ลงลายมือชื่อรับรอง หากปรากฏว่ารายการนี้ผิดพลาดทำให้การหักภาษี ณ ที่จ่าย ผิดพลาดไปด้วยผู้มีเงินได้ต้องรับผิดชอบชำระภาษีในส่วนที่นำส่งไม่ครบ ผู้หักไม่ต้องรับผิดชอบ
- 3.4) ในกรณีนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย ไม่ครบ หรือขาดจำนวนหรือไม่นำส่ง หรือ ล่วงเลยกำหนดเวลา ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจะต้องรับผิดชอบเงินเพิ่มในอัตรา 1.5 ต่อเดือน หรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ชำระไม่ครบ หรือขาดหรือไม่นำส่ง หรือล่วงเลยกำหนดเวลา อีกส่วนหนึ่งด้วย
- 3.5) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่หักภาษีไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่าย แม้ต่อมาผู้เสียภาษีนำภาษีไปชำระแล้วก็ตาม ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย คงต้องรับผิดชอบชำระเพิ่มตาม (4) เช่นเดียวกัน
- 3.6) ในการเรียกร้องเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย เจ้าพนักงานมีอำนาจเรียกเก็บเอาจากผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายพร้อมเรียกเก็บเงินเพิ่มด้วยก็ได้ โดยไม่ต้องเรียกเก็บจากผู้ที่มีเงินได้ก่อน
- 4) หน้าที่โดยทั่วไปของผู้หักภาษี ณ ที่จ่าย
- 4.1) การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายกำหนดทุกคราวที่มีการจ่ายเงิน
 - 4.2) การนำเงินภาษีที่ตนมีหน้าที่หักและนำส่ง ต่อกรมสรรพากรตามเขตท้องที่ภายใน วันที่ 7 ของเดือนถัดไป
 - 4.3) การยื่นแบบแสดงรายการตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด
 - 4.4) ต้องออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย
 - 4.5) การทำบัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่าย
 - 4.6) ต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีเงินได้ที่เป็นคนต่างด้าว

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราวุธ โล่ห์พานิช (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการหักภาษี ณ ที่จ่ายของนิติบุคคลต่อการจัดเก็บภาษีอากร กรณีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่(สาขา) โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย ของนิติบุคคลสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ (สาขา) เพื่อศึกษาผลกระทบของภาษีหัก ณ ที่จ่าย ของนิติบุคคลที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ (สาขา) และเพื่อศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย ของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา) โดยวิธีรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง คือ นิติบุคคลที่มีหน้าที่หัก และ นำส่งภาษี ณ ที่จ่าย และเจ้าหน้าที่สรรพากร ผลการศึกษาปรากฏว่า ผู้มีหน้าที่หัก และนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีทัศนคติที่ดีต่อข้อบังคับของการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย ผลดีของการหักภาษี ณ ที่จ่าย พบว่าเพื่อลดแรงกดดันในการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี เพื่อบรรเทาภาระในการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ เพื่อให้รัฐมีรายได้เข้าคลังอย่างสม่ำเสมอ ด้านเจ้าหน้าที่สรรพากรพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย มากที่สุด คือปัจจัยด้าน จริยธรรม

รัตนา ตาสุข (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาที่พบในการกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิด และให้เป็นปัจจุบันของทีมกำกับดูแล สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการกำกับดูแลผู้เสียภาษีโดยใกล้ชิด และให้เป็นปัจจุบันของทีมกำกับดูแล สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษี ผลการศึกษาปรากฏว่าปัญหาเกี่ยวกับการติดตามการชำระภาษีและการบริหารงานจัดเก็บภาษี คือ การขาดข้อมูลที่เป็นมาตรฐานในการประเมินความเหมาะสมในการยื่นเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษี ปัญหาด้านการพิจารณาคืนภาษีและปัญหาด้านการตรวจสอบภาษี คือผู้ประกอบการไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชี และผู้ประกอบการไม่ส่งรายงานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในกำหนดเวลานัดหมาย ส่วนปัญหาในการกำกับดูแลทั่ว ๆ ไป คือปริมาณงานและอัตราค่าจ้างที่มีอยู่ไม่เหมาะสม

วชิรา หล้าประมูล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่สำหรับปี 2540 - 2545 โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาโครงสร้างภาษีสรรพากรสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ และการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีในช่วงที่ศึกษา เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากร และเพื่อศึกษาประเภทภาษีที่สำคัญที่ทำรายได้ให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนการจัดเก็บ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการเก็บภาษีในทุกประเภทภาษี ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ และรายได้อื่น ๆ โดยใช้ดัชนีความพยายามในการจัดเก็บรายได้ภาษีสรรพากรกับประมาณการ และมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) จากการศึกษาพบว่าการจัดเก็บภาษีปี 2540-2543 จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ และจัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละ 2.88 ต่อ GPP และร้อยละ 0.04 ต่อ GDP และในปี 2544-2545 จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ และจัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละ 3.03 ต่อ GPP และร้อยละ 0.05 ต่อ GDP และจากการพิจารณาประสิทธิภาพจากการ

จัดเก็บเทียบกับอัตรากำลังและต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บต่อเจ้าหน้าที่ 1 คนพบว่าสามารถจัดเก็บภาษีได้เฉลี่ย 8.079 ล้านบาท โดยมีต้นทุนการจัดเก็บคนละ 2.41 บาทต่อเงินภาษี 100 บาท

กัลยา ไชยมงคล (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของมาตรการทางภาษีอากรที่มีต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อทดสอบความรู้และความเข้าใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีต่อมาตรการทางภาษีอากร เพื่อทราบถึงทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของมาตรการทางภาษีอากรที่มีต่อวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม และเพื่อศึกษาถึงทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของมาตรการทางภาษีอากร ในการศึกษาใช้แบบสอบถาม และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม และใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาปรากฏว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางมีระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกฎหมายภาษีอากรและมาตรการทางภาษีดีกว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม บทบาทมาตรการทางภาษีอากรที่มีต่อรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในด้านอัตราผลตอบแทนของกิจการผู้ประกอบการวิสาหกิจทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติว่ามาตรการทางภาษีอากรมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ของกิจการ ปริมาณผลผลิต กำไรสุทธิ และค่าใช้จ่ายของกิจการ ขณะเดียวกันก็มีผลต่อการลดลงของต้นทุนต่อหน่วยของการผลิต และภาระภาษีเงินได้นิติบุคคลของกิจการ ส่วนในด้านการส่งเสริมและขยายการลงทุน ผู้ประกอบการวิสาหกิจทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติว่ามาตรการทางภาษีอากรไม่มีบทบาทในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสาขาหรือขยายกิจการ ส่วนในด้านการกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางมีทัศนคติว่ามาตรการทางภาษีอากรมีผลต่อการใช้เครื่องมือและคอมพิวเตอร์ในกระบวนการผลิตสินค้าและงานอื่น ๆ มากขึ้นกว่าเดิม ขณะที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมมีทัศนคติว่ามาตรการทางภาษีอากรไม่มีผลเลย ปัญหาและอุปสรรคของมาตรการทางภาษีอากร จากทัศนคติของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญเป็นลำดับหนึ่งในแต่ละด้านมีดังนี้ ในด้านมาตรการทางภาษีอากร ได้แก่ ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการทางภาษีและข้อกฎหมายภาษีอากรเพียงพอ ในด้านที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สรรพากร ได้แก่ ข้อมูลที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่สรรพากรไม่ตรงกันทำให้เกิดความสับสน ในด้านข้อกฎหมายภาษีอากร ได้แก่ กฎหมายภาษีอากรตีความยากทำให้เกิดความผิดพลาด และในด้านข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานสรรพากร ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับความรู้และข้อกฎหมายเผยแพร่ให้แก่ผู้ประกอบการมีไม่เพียงพอ

รังสิณี จำใจดี (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรค ของระบบกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ เชียงใหม่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพจากการปฏิบัติงานตามระบบ กำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและเป็นปัจจุบันของสำนักงานสรรพากร พื้นที่เชียงใหม่ 1 และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานตามระบบการกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและเป็นปัจจุบันของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกำกับดูแลและ ผู้ประกอบการ โดยวิธีรวบรวมข้อมูลเอกสารรายงานผลการจัดเก็บ นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และ ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระบบกำกับดูแล และผู้ประกอบการนิติบุคคลจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ผลการศึกษาปรากฏว่าประสิทธิภาพการ จัดเก็บภาษีภายใต้ระบบกำกับดูแล มีค่าความพยายามเฉลี่ยในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล มากกว่า 1 และค่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับ 0.96 ถือได้ว่าการจัดเก็บภาษีเงิน ได้นิติบุคคลมีประสิทธิภาพ อัตราการเพิ่มขึ้นของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม สูงกว่าอัตราการเพิ่มของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดทุกปี ยกเว้นปี 2545 และสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อการ จัดเก็บภาษีเงิน ได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มลดลงทุกปี ยกเว้นปี 2545 ด้านปัญหาและอุปสรรคใน การปฏิบัติงานตามระบบกำกับดูแล สำหรับเจ้าหน้าที่พบว่า ปัญหาเรื่องขวัญและกำลังใจของ เจ้าหน้าที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงาน สำหรับผู้ประกอบการพบว่าปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่ มีอำนาจในการตัดสินใจ และขั้นตอนการทำงานของกรมสรรพากรมีหลายขั้นตอน ซ้ำซ้อน ทำให้ ผู้ประกอบการเสียเวลาในการติดต่อเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง

รัตนา บุญรัตน์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรค ของระบบกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็นปัจจุบัน ของสำนักงาน สรรพากรพื้นที่ลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี ของระบบกำกับดูแลผู้เสียหายโดยใกล้ชิดเป็นรายผู้ประกอบการและให้เป็นปัจจุบัน เพื่อศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตามระบบกำกับดูแลผู้เสียหาย ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง และเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เสียหายเกี่ยวกับระบบกำกับดูแล ผู้เสียหายและการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ทีมกำกับดูแลผู้เสียหายของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ลำปาง โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ข้อมูล ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปางจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามกลุ่ม ประชากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ บังเอิญและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บ

ภาษีปรากฏว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ผลการศึกษา
 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีของเจ้าหน้าที่พบว่าส่วนใหญ่มี
 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบสภาพกิจการแต่ยังมีปัญหาในการปฏิบัติ
 ผลการศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการต่อระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีและเจ้าหน้าที่ พบว่า
 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบค่อนข้างถูกต้อง มีความพอใจมากกับการ
 ให้บริการของเจ้าหน้าที่ แต่มีความพอใจน้อยที่ระบบกำกับดูแลผู้เสียภาษีทำให้เสียเวลามากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved